

Ірина Корчова

аспірантка

Академії Державної пенітенціарної служби

ORCID: 0000-0002-0812-6922

<https://doi.org/10.32782/2306-9082/2022-45-3>

УДК 342.9

Деякі питання визначення суб'єктів, щодо яких здійснюється державний нагляд (контроль) у сфері техногенної та пожежної безпеки, та правового регулювання проведення їх перевірок

Постановка проблеми. Наукове забезпечення адміністративно-правового регулювання відносин державного нагляду (контролю) щодо дотримання вимог законодавства у сфері техногенної та пожежної безпеки видається неможливим без визначення суб'єктів, відносно яких він здійснюється. При цьому очевидно, що під державний нагляд (контроль) повинні підпадати ті суб'єкти, на яких покладено обов'язок виконувати відповідні вимоги. Лише за таких умов та за ефективного правового регулювання перевірок таких суб'єктів державний нагляд (контроль) можна вважати таким, що дає повну інформацію про стан справ щодо виконання законодавчих вимог у сфері техногенної та пожежної безпеки, дозволяє виявити наявні «прогалини» в їх дотриманні, вчасно зреагувати на порушення, сприяти їх запобіганню, а відтак забезпечити утвердження законності.

Мета та завдання публікації. Метою статті є окреслення кола суб'єктів, щодо яких здійснюється державний нагляд (контроль) у сфері техногенної та пожежної безпеки за чинним законодавством, та дослідження деяких проблемних питань правового регулювання їх перевірок.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Зазначимо, що окремі питання забезпечення техногенної та пожежної безпеки, правового регулювання державного нагляду (контролю) у сфері техногенної та пожежної безпеки порушувалися Ю.Ю. Азаровим, І.Г. Куцом, Т.В. Парпан, О.М. Резніком, М.В. Удодом, А.С. Філіпенко. Водночас проблеми законодавчого визначення суб'єктів, щодо яких здійснюється державний нагляд (контроль) у сфері техногенної та пожежної безпеки, та правового забезпечення реалізації державного нагляду (контролю) щодо таких суб'єктів не досліджувалися у науці.

Виклад основного матеріалу. Перш ніж окреслити коло суб'єктів, щодо яких здійснюється державний нагляд (контроль) щодо дотримання вимог законодавства у сфері техногенної та пожежної безпеки, зазначимо, що повноваження Державної служби України з надзвичайних ситуацій здійснювати державний нагляд (контроль) у сфері техногенної та пожежної безпеки закріплено ст. 64 Кодексу цивільного захисту України (далі – КЦЗ України). Своєю чергою ст. 66 кодифікованого акта зазначає, що центральний орган виконавчої влади, який здійснює державний нагляд у сфері техногенної та пожежної безпеки, здійснює державний нагляд (контроль) шляхом проведення планових та позапланових перевірок відповідно до закону [1]. Як бачимо, така норма є бланкетною, вказує, що перевірки проводяться «відповідно до закону», однак якого саме КЦЗ України не називає.

Водночас основним нормативно-правовим актом, який регулює контрольно-наглядові відносини, встановлюючи організаційно-правові засади, основні принципи, визначає процедуру здійснення державного нагляду (контролю), а також права та обов'язки посадових осіб контрольно-наглядових органів та суб'єктів, щодо яких здійснюється державний нагляд (контроль), є Закон України «Про основні засади державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності». Не викликає сумніву, що він поширює свою дію і на відносини, які складаються у разі здійснення державного нагляду (контролю) у сфері техногенної та пожежної безпеки, висновок про що можна зробити на підставі аналізу змісту ст. 2 Закону. Так, окреслюючи сферу дії цього Закону, ч. 1 ст. 2 констатує, що він «поширюється на відносини, пов'язані зі здійсненням державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності»; ч. 2 ст. 2, яка визначає види контрольно-наглядової

діяльності, на які не поширюється Закон, не називає серед них державний нагляд (контроль) у сфері техногенної та пожежної безпеки. Водночас про державний пожежний нагляд не згадується в інших частинах ст. 2 Закону, які визначають окремі правила його застосування щодо деяких видів державного нагляду (контролю) та вказують на необхідність керуватися спеціальними нормами, визначеними окремими законами та міжнародними договорами [2]. Це дає підстави стверджувати, що державний нагляд (контроль) у сфері техногенної та пожежної безпеки здійснюється саме відповідно до загальних положень Закону України «Про основні засади державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності».

Додатковим аргументом на користь такої позиції є положення ч. 1 ст. 47 КЦЗ України: «Державний нагляд (контроль) з питань цивільного захисту здійснюється за додержанням та виконанням вимог законодавства у сферах техногенної та пожежної безпеки, захисту населення і територій від надзвичайних ситуацій природного і техногенного характеру, за діяльністю аварійно-рятувальних служб, а також у сфері промислової безпеки та гірничого нагляду, поводження з радіоактивними відходами відповідно до Закону України «Про основні засади державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності», цього Кодексу та інших законодавчих актів» [1].

Варто звернути увагу, що і сама назва законодавчого документа – «Про основні засади державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності», і його положення вказують на те, що він регулює виключно ті відносини, які виникають у разі здійснення державного нагляду (контролю), предметом якого є господарська діяльність. Зміст такого поняття, як «господарська діяльність», можна

визначити, звернувшись до положень Господарського кодексу України (далі – ГК України).

Так, акт господарського законодавства визначає господарську діяльність як діяльність суб'єктів господарювання у сфері суспільного виробництва, що спрямована на виготовлення та реалізацію продукції, виконання робіт чи надання послуг вартісного характеру, що мають цінову визначеність (ч. 1 ст. 3) [3]. Крім того, ГК України дає і розуміння поняття «суб'єкти господарювання»: суб'єктами господарювання визнаються учасники господарських відносин, які здійснюють господарську діяльність, реалізуючи господарську компетенцію (сукупність господарських прав та обов'язків), мають відокремлене майно і несуть відповідальність за своїми зобов'язаннями в межах цього майна, крім випадків, передбачених законодавством (ч. 1 ст. 55) [3]. Серед останніх кодифікований акт виокремлює господарські організації та фізичних осіб-підприємців.

У межах нашого дослідження важливо зробити уточнення, що органи державної влади та органи місцевого самоврядування не є суб'єктами господарювання, на що прямо вказує ч. 1 ст. 8 ГК України.

Натомість перелік суб'єктів, щодо яких має здійснюватися державний нагляд (контроль) у сфері техногенної та пожежної безпеки, не повинен вичерпуватися суб'єктами господарювання. Справді, ризик виникнення пожеж існує на різних об'єктах, які можуть належати й негосподарюючим суб'єктам, а тому держава визнала за необхідне встановити вимоги проти-пожежної безпеки щодо різноманітних будівель, споруд різного призначення та прилеглих до них територій, іншого нерухомого майна, обладнання, устаткування, що експлуатуються, будівельних майданчиків, а також під час проведення робіт з будівництва,

реконструкції, реставрації, капітального ремонту, технічного переоснащення будівель та споруд, про що наголошено в Правилах пожежної безпеки (п. 2 розділу I) [4]. До того ж власне Правила покладають зобов'язання їх виконання не лише на суб'єктів господарювання, а й на органи державної влади, органи місцевого самоврядування, фізичних осіб.

Що ж стосується підходу законодавця до визначення кола суб'єктів, стосовно яких він встановлює необхідність здійснювати перевірки дотримання вимог техногенної та пожежної безпеки, то КЦЗ України у ст. 65 закріплює, що центральний орган виконавчої влади, який здійснює державний нагляд у сфері техногенної та пожежної безпеки, здійснює державний нагляд (контроль) виконання вимог законів та інших нормативно-правових актів з питань техногенної та пожежної безпеки, цивільного захисту і діяльності аварійно-рятувальних служб щодо:

- 1) центральних органів виконавчої влади, Ради міністрів Автономної Республіки Крим, місцевих державних адміністрацій, інших державних органів та органів місцевого самоврядування;

- 2) суб'єктів господарювання;

- 3) аварійно-рятувальних служб [1].

Як бачимо, перелік суб'єктів, щодо яких здійснюється державний нагляд у сфері техногенної та пожежної безпеки, вужчий за коло осіб, на яких покладено обов'язок виконувати вимоги техногенної та пожежної безпеки. З приводу цього погоджуємося з М. Кудилинським, який зазначив, що обов'язок дотримуватися чинних у державі нормативних приписів універсальний і аж ніяк не залежить від того, яким чином держава забезпечує виконання такого обов'язку, а також від рівня нормативного акта, що встановив відповідні правила. Він також не залежить від того, яким чином держава організувала контроль за відповідною

сферою та які органи наділені контрольними, а також юрисдикційними повноваженнями. Правопорушення має бути виявлено, припинено, йому має бути дано правову оцінку незалежно від того, ким саме воно вчинене [5, с. 29].

Певне уявлення щодо кола суб'єктів, які перебувають у сфері інтересу контролюючого органу у сфері техногенної та пожежної безпеки, дають і підзаконні нормативно-правові акти. Так, раніше діючий Порядок проведення планових (позапланових) перевірок щодо додержання суб'єктом господарювання вимог законодавства у сфері цивільного захисту, техногенної та пожежної безпеки, затверджений Наказом Міністерства внутрішніх справ України від 02.11.2015 № 1337, хоча своєю назвою і створював враження, ніби він регламентує процедуру перевірок лише суб'єктів господарювання, однак уже в п. 1 розділу I зазначалося, що він визначає основні вимоги щодо організації та здійснення державного нагляду (контролю) за додержанням і виконанням вимог законодавства з питань техногенної та пожежної безпеки як суб'єктами господарювання, так і іншими суб'єктами – міністерствами, іншими центральними та місцевими органами виконавчої влади, Радою міністрів Автономної Республіки Крим, органами місцевого самоврядування та підприємствами, установами і організаціями, що належать до сфери їх управління [6].

Як бачимо, внаслідок існування об'єктивної потреби перевіряти стан дотримання законодавчих вимог не лише суб'єктами господарювання, а й іншими суб'єктами – зокрема, органами державної влади, органами місцевого самоврядування, їх необхідно вважати суб'єктами, щодо яких здійснюється державний нагляд (контроль). При цьому варто звернути увагу на питання правового регулювання проведення їх перевірок.

Так, зі скасуванням Наказу «Деякі питання проведення перевірок щодо додержання суб'єктом господарювання вимог законодавства у сфері цивільного захисту, техногенної та пожежної безпеки» від 02.11.2015 № 1337, яким було затверджено Порядок № 1337, який регламентував питання організації та здійснення державного нагляду (контролю) і, як було зазначено вище, поширювався на всіх суб'єктів, щодо яких він має здійснюватися, єдиним актом, що містить процедурні норми щодо підготовки, проведення та завершення перевірок, залишився Закон України «Про основні засади державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності».

На сьогодні окремі процедурні норми згруповані в Методичних рекомендаціях з ведення службової документації щодо планових (позапланових) перевірок, які затверджені наказом ДСНС від 11.01.2018 № 13 [7], однак такий документ, по-перше, переважно дублює норми базового Закону та має на меті не встановити організаційно-правові засади здійснення перевірок, а впорядкувати діяльність структурних підрозділів контролюючого органу щодо запобігання порушенням вимог законодавства у сфері пожежної та техногенної безпеки, по-друге, прийнятий у формі рекомендацій та затверджений тим самим органом, що його і застосовує, і, що головне, також стосується виключно перевірок суб'єктів господарювання.

Отже, змушені констатувати, що хоча норми КІЦЗ України і встановлюють, що коло суб'єктів, щодо яких здійснюється державний нагляд (контроль) у сфері техногенної та пожежної безпеки, не обмежується суб'єктами господарювання, на сьогодні фактично єдиний нормативно-правовий акт, що регламентує процедуру державного нагляду (контролю), – Закон України «Про основні засади державного нагляду (контролю) у сфері

господарської діяльності» – передбачає здійснення державного нагляду (контролю) виключно щодо суб'єктів господарювання. Разом із цим специфіка державного нагляду (контролю) у сфері техногенної та пожежної безпеки є такою, що фактично протипожежні правила висувають свої вимоги до об'єктів – будівель, споруд тощо, і вони є однаковими, незалежно від того, кому належить такий об'єкт – суб'єкту господарювання чи негосподарюючому суб'єкту. З огляду на це і процедура проведення перевірок, скажімо, органів державної влади та органів місцевого самоврядування, жодним чином не повинна відрізнятися від процедури перевірок суб'єктів господарювання.

На виправданість єдиного порядку проведення перевірок для таких суб'єктів вказувало свого часу і Головне науково-експертне управління апарату Верховної Ради України під час підготовки висновку щодо законопроекту «Про основні засади державного контролю (нагляду) за господарською діяльністю в Україні» № 3154 від 24.02.2003: «Управління заперечує щодо вилучення із переліку суб'єктів господарювання, які мають перевірятись згідно з цим Законом, органів державної влади та органів місцевого самоврядування. Вважаємо, що ці органи у разі здійснення господарської діяльності зобов'язані дотримуватись законів України так само, як і інші суб'єкти господарювання. Крім цього, непоширення на ці органи вказаного Закону означає необхідність встановлення для них якогось особливого порядку державного контролю. Однак це, на наш погляд, не узгоджується зі ст. 13 Конституції України...» [8]. Поділяємо ідею, закладену у висновку, з одним уточненням: органи державної влади та місцевого самоврядування взагалі не є суб'єктами господарювання.

Як зверталася увага вище, така невідповідність у правовому регулюванні, по суті, виникла зі скасуванням

Порядку № 1337, однак це не означає, що державний нагляд (контроль) у сфері техногенної та пожежної безпеки щодо негосподарюючих суб'єктів не здійснюється. Правозастосовча практика підтверджує, що фактично посадові особи контролюючого органу керуються під час перевірки негосподарюючих суб'єктів базовим Законом «Про основні засади державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності», який, як наголошувалося, цілком придатний для регулювання таких відносин. На необхідність його застосування вказує і вже згадувана норма, закріплена ч. 1 ст. 47 КЦЗ України.

Висновки. Таким чином, натепер державний нагляд (контроль) щодо дотримання вимог законодавства у сфері техногенної та пожежної безпеки здійснюється як щодо суб'єктів господарювання, так і щодо інших суб'єктів, визначених ст. 65 КЦЗ України. Хоча Закон України «Про основні засади державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності» спрямований на регулювання проведення перевірок суб'єктів господарювання, однак він об'єктивно придатний і для застосування до відносин, які виникають у ході державного нагляду (контролю) у сфері техногенної та пожежної безпеки за негосподарюючими суб'єктами. Застосування норм за аналогією санкціоноване ч. 1 ст. 47 КЦЗ України, однак не виключає у майбутньому потреби уточнення положень ст. 66 КЦЗ України шляхом викладення її у новій редакції: «1. Центральний орган виконавчої влади, який здійснює державний нагляд у сфері техногенної та пожежної безпеки, здійснює державний нагляд (контроль) шляхом проведення планових та позапланових перевірок суб'єктів, визначених ч. 1 ст. 65 Кодексу, відповідно до Закону України «Про основні засади державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності», цього Кодексу, інших нормативних актів».

Список використаних джерел

1. Кодекс цивільного захисту України : Кодекс від 02.10.2012 № 5403-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5403-17/print> (дата звернення: 25.11.2021).
2. Про основні засади державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності : Закон України від 05.04.2007 № 877-V. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/877-16/print> (дата звернення: 25.11.2021).
3. Господарський кодекс України : Кодекс від 16.01.2003 № 436-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/436-15/print> (дата звернення: 25.11.2021).
4. Правила пожежної безпеки в Україні, затверджені Наказом Міністерства внутрішніх справ України від 30.12.2014 № 1417. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0252-15/print> (дата звернення: 25.11.2021).
5. Порядок проведення планових (позапланових) перевірок щодо додержання суб'єктом господарювання вимог законодавства у сфері цивільного захисту, техногенної та пожежної безпеки, затверджений наказом Міністерства внутрішніх справ України від 02.11.2015 № 1337. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1467-15/ed20151102/print> (дата звернення: 25.11.2021).
6. Кудилинский М.Н. К вопросам о целях государственного контроля. *Вестник СПбГУ. Серия 14. «Право»*. 2016. Вып. 3. С. 28–35. DOI: 10.21638/11701/spbu14.2016.303 (дата звернення: 25.11.2021).
7. Методичні рекомендації з ведення службової документації щодо планових (позапланових) перевірок, затверджені Наказом ДСНС України від 11 січня 2018 року № 13. URL: <https://www.dsns.gov.ua/ua/Nakazi/72465.html> (дата звернення: 25.11.2021).
8. Висновок Головного науково-експертного управління 07.04.2003. URL: http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_2?pf3516=0932&skl=6 (дата звернення: 25.11.2021).

Корчова І. В. Деякі питання визначення суб'єктів, щодо яких здійснюється державний нагляд (контроль) у сфері техногенної та пожежної безпеки, та правового регулювання проведення їх перевірок

Стаття присвячена питанням визначення кола суб'єктів, щодо яких здійснюється державний нагляд (контроль) у сфері техногенної та пожежної безпеки, та правового регулювання проведення їх перевірок. Звертається увага, що Закон України «Про основні засади державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності», який застосовується для регулювання державного нагляду (контролю) і з питань дотримання вимог техногенної та пожежної безпеки, виходячи з його назви, спрямований на регулювання заходів державного нагляду (контролю) виключно щодо суб'єктів господарювання. Акцентовано увагу і на тому, що на сьогодні це, по суті, єдиний нормативно-правовий акт, що регулює процедурні питання здійснення перевірок. Водночас констатовано, що перелік суб'єктів, щодо яких має здійснюватися державний нагляд (контроль) у сфері техногенної та пожежної безпеки, не повинен вичерпуватися суб'єктами господарювання, що пов'язано з існуванням ризику виникнення пожеж на різних об'єктах, які можуть належати й негосподарюючим суб'єктам. Таке твердження знаходить відображення у ст. 65 КЦЗ України, яка передбачає здійснення державного нагляду (контролю) щодо дотримання вимог законодавства у сфері техногенної та пожежної безпеки як щодо суб'єктів господарювання, так і щодо інших суб'єктів. Крім того, автор акцентує увагу на тому, що специфіка державного нагляду (контролю) у сфері техногенної та пожежної безпеки є такою, що фактично протипожежні правила висувають свої вимоги до об'єктів – будівель, споруд тощо, і вони є однаковими, незалежно від того, кому належить такий об'єкт – суб'єкту господарювання чи негосподарюючому суб'єкту. З огляду на це і процедура проведення

перевірок, скажімо, органів державної влади та органів місцевого самоврядування, жодним чином не повинна відрізнятися від процедури перевірок суб'єктів господарювання. Нині правозастосовча практика підтверджує, що Закон України «Про основні засади державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності» застосовується щодо всіх суб'єктів, що повністю узгоджується з ч. 1 ст. 47 КЦЗ України, однак не виключає у майбутньому потреби уточнення положень ст. 66 КЦЗ України шляхом викладення її у новій редакції.

Ключові слова: державний нагляд (контроль) у сфері техногенної та пожежної безпеки, забезпечення техногенної та пожежної безпеки, вимоги техногенної та пожежної безпеки, суб'єкти, щодо яких здійснюється державний нагляд (контроль), сфера здійснення державного нагляду (контролю).

Корчева И. В. Некоторые вопросы определения субъектов, относительно которых осуществляется государственный надзор (контроль) в сфере техногенной и пожарной безопасности, и правового регулирования проведения их проверок

Статья посвящена вопросам определения круга субъектов, в отношении которых осуществляется государственный надзор (контроль) в сфере техногенной и пожарной безопасности, и правового регулирования проведения их проверок. Обращается внимание, что Закон Украины «Об основных принципах государственного надзора (контроля) в сфере хозяйственной деятельности», который применяется для регулирования государственного надзора (контроля) и по соблюдению требований техногенной и пожарной безопасности, исходя из его названия, направлен на регулирование мер государственного надзора (контроля) исключительно относительно субъектов хозяйственной деятельности. Акцентируется внимание и на том, что сегодня это, по сути, единственный нормативно-правовой акт, регулирующий процедурные вопросы осуществления проверок. В то же время констатируется, что перечень субъектов, в отношении которых должен осуществляться государственный надзор (контроль) в сфере техногенной и пожарной безопасности, не должен исчерпываться хозяйствующими субъектами, что связано с существованием риска возникновения пожаров на различных объектах, которые могут принадлежать и нехозяйственным субъектам. Такое утверждение находит отражение в ст. 65 КЦЗ Украины, которая предусматривает осуществление государственного надзора (контроля) относительно соблюдения требований законодательства в сфере техногенной и пожарной безопасности как в отношении субъектов хозяйствования, так и других субъектов. Кроме того, автор акцентирует внимание на том, что специфика государственного надзора (контроля) в сфере техногенной и пожарной безопасности такова, что фактически противопожарные правила предъявляют свои требования к объектам – зданиям, сооружениям и т.п., и они одинаковы, независимо от того, кому принадлежит такой объект – субъекту хозяйствования или субъекту, который не осуществляет хозяйственную деятельность. Учитывая это и процедура проведения проверок, скажем, органов государственной власти и органов местного самоуправления, никак не должна отличаться от процедуры проверок субъектов хозяйствования. На сегодняшний день правоприменительная практика подтверждает, что Закон Украины «Об основных принципах государственного надзора (контроля) в сфере хозяйственной деятельности» применяется ко всем субъектам, что полностью согласовывается с ч. 1 ст. 47 КЦЗ Украины, однако не исключает в будущем необходимости уточнения положений ст. 66 КЦЗ Украины путем изложения ее в новой редакции.

Ключевые слова: государственный надзор (контроль) в сфере техногенной и пожарной безопасности, обеспечение техногенной и пожарной безопасности, требования техногенной и пожарной безопасности, субъекты, в отношении которых осуществляется государственный надзор (контроль), сфера осуществления государственного надзора (контроля).

Korchova I. V. Some issues of determining the controlled subjects of state supervision (control) in the field of technogenic and fire safety, and the legal regulation of their inspections

The article is devoted to the issues of determining the range of controlled subjects of state supervision (control) in the field of technogenic and fire safety, and the legal regulation of their inspections. It is noted that the Law of Ukraine “On the Fundamental Principles of State Supervision (Control) in the Field of Economic Activity”, which is used to regulate state supervision (control) compliance with technogenic and fire safety requirements, based on its name, aimed at regulating measures of state supervision (control) exclusively in relation to economic entities. Emphasis is also placed on the fact that today it is, in fact, the only legal act that regulates procedural issues of inspections. At the same time, it is stated that the list of entities subject to state supervision (control) in the field of technogenic and fire safety should not be exhausted by economic entities, which is associated with the risk of fires at various sites, which may also belong to non-economic entities. This statement is reflected in Art. 65 of the Code of civil protection of Ukraine, which provides for the implementation of state supervision (control) over compliance with the requirements of legislation in the field of technogenic and fire safety as for business entities and for other entities. In addition, the author emphasizes that the specifics of state supervision (control) in the field of technogenic and fire safety is such that in fact fire regulations have their own requirements for facilities – buildings, structures, etc., and they are the same, regardless of who owns such an object – a business entity or non-business entity. In view of this, the procedure for conducting inspections of public authorities and local self-government bodies should not differ in any way from the procedure of inspections of economic entities. Today, law enforcement practice confirms that the Law of Ukraine “On the Fundamental Principles of State Supervision (Control) in the Field of Economic Activity” applies to all entities, which is fully consistent with Part 1 of Art. 47 of the Code of civil protection of Ukraine, but does not exclude in the future the need to clarify the provisions of Art. 66 of the Code by presenting it in a new edition.

Key words: state supervision (control) in the field of technogenic and fire safety, ensuring technogenic and fire safety, requirements of technogenic and fire safety, controlled subjects to state supervision (control), sphere of state supervision (control).